

Lopun aikoja odotellessa

Tekijä: Kaj Stenvall. Ajat ovat vaikeat myös kuvataiteelle, mutta yleisön rakastama taiteilija uskoo maalauksen uuteen nousuun kunhan talouden jumi poistuu.

Mitä?

Syksyllä 1989 Kaj Stenvall oli työskennellyt ammattimaisena kuvataiteilijana puolentoista vuosikymmentä, alan sisäpiirin arvostamana mutta vailla suuren yleisön huomiota. Taiteilijana hän tunsi ajaneensa seinään. Mielessä kehkeytyi ajatus suurten inhimillisten aiheiden tarkastelusta alhaalta ylöspäin, mahdollisimman banaalia ja kaikkien tuntemaa populaarikulttuurista symbolia hyödyntäen. Hän valitsi vertauskuvaksi ankan, joka kommentoi muun muassa 1980-lukulaisen kasinotalouden olemusta.

"Ryhdyin tekemään lopun ajan taidetta ja valitsin kaikkein tyhjänpäiväisimmän elementin ilmaisemaan suuria asioita. Lopun ajan odottelu on tietysti kestänyt pidempään kuin olisin voinut kuvitella, mutta ihminen sopeutuu."

Eräs Stenvallin pitkän suosion nurkkakivistä muurattiin vuonna 1997 Jämsässä. Hänen näyttelynsä Jämsän kaupungin galleriassa Kivipankissa oli valtaisa yleisömenestys, aivan kuten sitä edeltäneet Helsingin-näyttelyt Galleria Brondalla. Nyt Kivipankki täyttää sata vuotta ja Stenvallia pyydettiin juhlistamaan gallerian merkkipäivää.

ALKUPERÄÄ ETSIMÄSSÄ. Kaj Stenvallin maalauksessa Unikko-kuvion alkuperäiseen taidehistorialliseen lähteeseensä Andy Warholiin. Maalauksessa Unikko-kuvion oma alkuperä viittaa yhtä aikaa Mikki Hiireen ja Aku Ankkaan.

Tällä viikolla Kivipankissa avautuu noin 30 maalauksen kokonaisuus, jolle Stenvall on antanut nimeksi *Kun näyttö ei riitä*.

Samanniminen teos viittaa *Marimerkko*-kohuun, mutta myös laajemmin taiteen alkuperäisyyttä pohtivaan keskusteluun ja Stenvallin omaan tuotantoon. Näytön käsitteen taiteilija ymmärtää kolmella tavalla: juridisena näyttönä, taiteellisenä näyttönä ja monitorin kaltaisena näyttöruutuna, josta asioita tarkastellaan.

Miksi?

Nykyiset ajat ovat vaikeita myös kuvataiteelle, jonka rooli on Kaj Stenvallin mielestä juuri tällä hetkellä

heikko. "Taloudellisen laman myötä on ajaututtu myös kulttuuriseen lamaan. Tämä aika on passivoinut taiteen katsojat ja joissain tapauksissa myös taiteentekijät", hän harmittelee.

Perinteisen maalauksen rooli kulttuurin kentässä tulee Stenvallin mukaan kuitenkin säilymään niin kuin se on vuosisatojen ajan säilynyt ja kestänyt monenlaiset taloudelliset ja yhteiskunnalliset suhdannevaihtelut. "Kuvataiteen rooli alkaa vahvistua, kun taloudellisen tilanteen jumi poistuu", hän sanoo.

Stenvall uskoo maalauksen asemaan ajankohtaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden kommentoijana myös nopeiden sosiaalisten medioiden aikakaudella. "Maalaus ei ole spontaani lätkäisy kankaalle,

sillä jo pelkkä öljymaalauksen prosessi pakottaa taiteilijan kypsyttelemaan aihetta pari viikkoa. Lopputulos on silloin harkitumpi kommentaari todellisuuteen eikä pelkkä nopea reagointi."

Todellisuuden kommentoijana kuvataiteen vahvuus piilee Stenvallin mielestä taiteilijan mahdollisuudessa "laajempien pätevyyksien" hahmottamiseen. "Yritän yleispätevyyden kautta tavoittaa töihini ajattomuuden."

Tommi Aalto

kolmossivu@kauppalehti.fi

Kaj Stenvallin näyttely

Kun näyttö ei riitä

Avoinna Galleria Kivipankissa

Jämsässä 23.3. saakka.